

2026-05-11

Utbildningsdepartementet U2025/02279

u.remissvar@regeringskansliet.se

Riksförbundet Attention's svar på betänkandet En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113)

Riksförbundet Attention är en intresseorganisation för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och deras familjer. Vi företräder personer med egna funktionsnedsättningar, anhöriga och personal som möter våra grupper inom till exempel skola, vård, socialtjänst, arbetsförmedling och Försäkringskassan. Bland våra medlemmar finns personer med adhd, autism, Tourettes syndrom, språkstörning samt personer med nedsatt förmåga att läsa, skriva och räkna. Attention har omkring 20 000 medlemmar och ett 50-tal lokala föreningar runt om i landet.

Riksförbundet Attention har tagit del av utredningens förslag som handlar om frågor av stor betydelse för våra medlemsgrupper och vi vill därför lämna följande synpunkter.

Utredningens förslag

Utredningen syftar till att stärka elevhälsans tillgänglighet och förebyggande fokus. Förslaget innebär att elevhälsan ska:

- Främja hälsa och identifiera ohälsa i tid.
- Stödja elevernas lärande och utveckling genom individriktade insatser.
- Arbeta tvärprofessionellt och samverka med övrig skolpersonal.

För att uppnå detta föreslår utredningen bland annat följande.

Krav på kompetens, tillgänglighet och bemanning

Elevhälsan ska bestå av skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator (legitimerad hälso- och sjukvårdskurator) samt specialpedagog eller speciallärare. Vid behov ska även t.ex. arbetsterapeuter eller logopedier ingå. All hälso- och sjukvårdspersonal i elevhälsan ska vara legitimerad.

Närvaro på skolan

En miniminivå för fysisk närvaro föreslås vara:

- **Varje vecka:** Skolsköterska, kurator och specialpedagog/lärare.
- **Varannan vecka:** Psykolog.
- **Varje månad:** Skolläkare.

Rektorer ska göra en bemanningsplan baserad på elevernas faktiska behov (t.ex. socioekonomiska faktorer och hälsa).

Utökade insatser och "vårdgaranti"

Elevhälsan ska erbjuda hjälp vid enklare fysiska (t.ex. huvudvärk, allergier) och psykiska (t.ex. stress, sömnsvårigheter) problem. De ska dock inte ställa diagnoser eller medicinera.

Elever ska få en första bedömning inom sju dagar. Därefter ska de antingen få hjälp direkt eller slussas vidare till regionens vård.

Stärkta hälsobesök

- **Hälsobesök:** Ska äga rum i årskurs 1, 5, 8 samt första året på gymnasiet (med vårdnadshavare i grundskolan).
- **Mindre kontroller:** Uppföljande besök i årskurs 3 och 6, samt hälsosamtal i årskurs 9 och gymnasiets år 2.

Bättre samordning och samverkan

En specifik funktion på skolan ska hjälpa elever att navigera mellan skola, socialtjänst och sjukvård. Varje skolhuvudman måste ha ett samverkansavtal med regionen för att säkra att elever inte faller mellan stolarna när de behöver vård utanför skolan. Attention är särskilt positiva till att överenskommelse kring samverkan också avser BUP och barn- och ungdomshabilitering.

Synpunkter på utredningens förslag

Attention välkomnar utredningens ambition att förtydliga elevhälsans uppdrag och göra den mer likvärdig. Vi ställer oss också bakom förslaget att stärka det förebyggande arbetet och ställa ökade krav på samverkan. Vi tillstyrker merparten av de förslag som presenteras men ser flera viktiga utmaningar när det gäller genomförandet.

För våra medlemsgrupper är det särskilt viktigt att elevhälsan har förutsättningar att tidigt uppmärksamma elever med NPF och att samverka med vård, socialtjänst och andra aktörer fungerar i praktiken.

Otillräckliga resurser

Utredningen föreslår fler hälsobesök, en utökad närvaro på skolan och ett utökat vårduppdrag. Det senare kan också leda till ökade kringkostnader, till exempel för medicinteknisk utrustning, journalsystem och anpassning av lokaler. För att reformen ska bli likvärdig krävs en fullgod finansiering av alla nödvändiga investeringar. Vi befarar att de föreslagna medlen inte kommer att räcka för att täcka de behov som uppstår när förslagen ska omsättas ute i verksamheterna.

De beräknade merkostnaderna på 1,1 miljarder kronor åtföljs heller inte av nya, öronmärkta medel. Reformen ska i stället finansieras genom omfördelning av befintliga statsbidrag till skolan, vilket riskerar att drabba undervisningen.

Bemanning

Attention ser positivt på att utredningen valde att behålla specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan, vilket också ligger i linje med vad de berörda professionerna ser som mest ändamålsenligt. Vi ser positivt på att utredningen också pekar på att arbetsterapeuter är en

yrkesgrupp som kan komplettera elevhälsan genom deras tydliga fokus på lärmiljö, tillgänglighet och delaktighet. När denna kompetens finns nära eleverna skapas bättre förutsättningar för tidiga, förebyggande insatser som stärker elevers deltagande i skoldagen och i undervisningen.

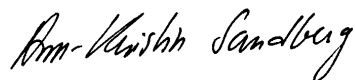
Förslaget om en garanterad minimibemanning kan dock bli svårt att realisera, då det råder brist på behörig personal såsom skolläkare, psykologer, skolsköterskor, i stora delar av landet. Vi efterlyser därför en fördjupad analys och en nationell plan för kompetensförsörjning, så att kraven går att genomföra i praktiken.

Gränsdragning mot primärvården

Det är positivt att ohälsa fångas upp tidigt, men vi ser ett behov av en tydligare gränsdragning så att elevhälsan inte omvandlas till en 'primärvård i skolan' på bekostnad av det pedagogiska, förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Det behöver vara tydligt när elevhälsan ska ge stöd, när eleven ska hänvisas vidare till regionens vård och hur ansvaret ska fördelas när flera aktörer är involverade.

För Riksförbundet Attention

Ann-Kristin Sandberg
Intressepolitisk sakkunnig